

TLM_Lausunto_Tornio_Kyläjoki-Laivajärvi ak-ehdotus_24062026**Päätöksentekijä** Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta**Valmistelija****TORNIO, KYLÄJOKI-LAIVAJÄRVI ASEMAKAAVAEHDOTUS**

Tornion kaupungin Tekniset palvelut/ Kaavoitus ja mittaus on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa Kyläjoki-Laivajärvi asemakaavan kaavaehdotuksesta. Lausuntopyyntön liitteenä museolle on toimitettu sähköinen linkki, josta kaavaehdotus sekä muu aineisto on ladattavissa. Museo on lausunut kaavan vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 22.3.2024 sekä valmisteluaineistosta 10.2.2025.

Asemakaavaehdotus

Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa uusien toimintojen, kuten akkuteknologian ja energiateollisuuden sijoittuminen Kyläjoki-Laivajärven alueelle. Kaava-alueen kokonaispinta-ala on 142,4 hehtaaria ja kaavan mahdollistama kokonaisrakennusoikeus on 1 169 506 kerrosalaneliömetriä. Kaavaehdotuksessa suunnittelualueelle on osoitettu *Teollisuus- ja varastorakennusten aluetta, jolla on/jolla saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen (T/Kem), Maa- ja metsätalousaluetta (M), Energiahuollon aluetta (EN), Rautatieliikenteen aluetta (LR), Suojaviheraluetta (EV) sekä Teollisuusrakennusten korttelialuetta, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY)*. Alueen läpi on osoitettu *katuyhteys* Raumontieltä Laivajärventielle sekä varaukset *maanalaisille johdoille ja putkille*. Kaava mahdollistaa korkeintaan 45 metriä korkeiden rakennusten rakentamisen sekä 75 metriä korkeiden varastosilojen, nostureiden, kuljetinjärjestelmien, mastojen, tislauskolonneiden ja tornien yms. rakenteiden rakentamisen alueelle.

Vaikutusten arviointi sekä rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Kaavan valmisteluaineistosta antamassaan lausunnossa Tornionlaakson museo on kiinnittänyt huomiota muun muassa rakennettua kulttuuriympäristöä, maisemaa ja arkeologista kulttuuriperintöä koskevaan nykytilan kuvaukseen, vaikutusten arviointiin, kaavan suhteeseen ylempiin kaavatasoihin sekä sähkönsiirtoreitin jatkosuunnitteluun ja sen edellyttämiin selvityksiin.

Vaikutusten arviointia suhteessa kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön on täydennetty muun muassa näkemäalueanalyysillä, jonka perusteella kaavan mahdollistama korkea rakentaminen näkyy yllättävän laajalle alueelle, vaikka esimerkiksi Pohjanmaan rantatien linjaukselle näkymä ei olisikaan jatkuva. Näkemäalueanalyysin mukaan Raumon nuorisoseuran talolle ja Ala-Raumon paikallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön itä- ja pohjoisosiin sekä muun muassa Laivajärven paikallisesti merkittävälle kyläalueelle näkyisivät kaikki suunnittelualueelle mahdollisesti rakennettavat tornit.

Tornionlaakson museon johtaja

24.06.2026

§ 92/2026

Kaavaselostuksen mukaan maisemavaikutuksia maakunnallisesti merkittävän Raumon nuorisoseurantalon osalta voidaan lieventää istuttamalla puustoa seurantalon ja kaava-alueen väliin. Tornionlaakson museo muistuttaa, että yksi keskeinen Ala-Raumon kaltaisten kyläalueiden maisemallisista ja kyläkuvallisista arvoista on avoin kyläkuva ja pihapiirejä ympäröivä avoin peltomaisema. Peltomaisemien umpeenkasvu on jo usealla alueella ongelma, jolloin puuston istuttaminen lisää kielteisiä maisemavaikutuksia. Näin ollen puuston istuttaminen ei ole maisemavaikutusten vähentämiskeino vaan heikentäisi alueen kyläkuvallisia arvoja.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaavaselostuksen kappaleessa 3.1.6 *Arkeologinen kulttuuriperintö* mainitaan lähimmät, vähintään 2 km kaava-alueelta sijoittuvat, arkeologiset kohteet ja se, että suunnittelualueella ei ole kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Lähialueen kohteet Rakanmäki (851010002), Lapinkula (1000000993) ja Susihaudanmäki (1000000994) muodostavat yhdessä valtakunnallisesti merkittävän arkeologisen kohteen (VARK) *Laivajärven pronssi- ja rautakauden kohteet* (vark-tunnus 101235).

Tornionlaakson museo edellytti arkeologisen inventoinnin teettämistä ajantasaisen tiedon saavuttamiseksi. Vuonna 2024 kaava-alueella ja suunnitelluilla tielinjoilla on tehty arkeologinen inventointi ja vuonna 2025 lisäinventointi (molemmat inventoinnit Heilu Oy). Inventoinnin tuloksena alueella ei edelleenkään sijaitse tunnettuja muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita, joilla olisi vaikutuksia kaavaan. Selvitykset arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ovat riittävät ja ajantasaiset ja arkeologinen kulttuuriperintö on otettu kaavaehdotuksessa riittävällä tavalla huomioon varsinaisen kaava-alueen osalta.

Sähkönsiirtoverkkoselvitys

Asemakaavan valmisteluaineistoon kuuluu sähkönsiirtoverkkoselvitys (13.12.2024, päivitetty 3.9.2025). Sähkönsiirtoverkkoselvitystä on tarkennettu museon aiemman lausunnon perusteella.

Selvityksen mukaan suunnitellun sähkönsiirtoreitin ympäristöön ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita tai kulttuuriympäristöjä. Suunnitellun reitin välittömään läheisyyteen ei myöskään selvityksen mukaan sijoitu toistaiseksi tunnettuja muinaisjäännöksiä, muita kulttuuriperintökohteita tai valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita (VARK-kohteita).

Voimajohdon jatkosuunnittelussa ja/tai mahdollisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä voimajohdon vaikutukset kulttuuriympäristöön tulee arvioida tarkemmin. Tornionlaakson museo edellyttää arkeologisen inventointitarpeen tarkistusta voimajohdon linjauksen tarkennuttua ja museolle tulee antaa mahdollisuus lausua arkeologisen kulttuuriperinnön huomioimisesta sähkönsiirtoreitin suunnitelmien edetessä.

Tornionlaakson museolla ei ole muilta osin huomautettavaa Kyläjoki-Laivajärvi asemakaavan ehdotuksesta.

Tornionlaakson museon johtaja24.06.2026§ 92/2026

Lausunnon valmisteluun on osallistunut arkeologi Hanna Puolakka.

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Jakelu

Tornion kaupunki
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto